



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲ و ۳ بهمن ۱۳۹۶  
7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems

نوآوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



## ابتکار تأمین مالی جمعی حول محور ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم (مطالعه موردی)

محمد سعید حیدری رییس دفتر تأمین منابع هلدینگ فناپ ، saeedhaidary@gmail.com

### چکیده:

تأمین مالی جمعی/انبوه (Crowdfunding) ابزاری است جهت دستیابی بی‌واسطه و لذا نامحدود و کم هزینه به منابع مالی؛ پول نیز مانند هر کالای دیگری است و هر چه لایه‌ها و واسطه‌های بیشتری بین عرضه‌کننده و متقاضی وجود داشته باشد قیمت آن و هزینه اجاره آن بالاتر می‌رود، با همین دیدگاه در زمستان سال ۱۳۹۴ و بر مبنای فرصت‌های شناسایی شده ذیل ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، پیشنهاد ایجاد یک مدل تأمین مالی جمعی بر مبنای آن به مدیران شرکت فناوری اطلاعات و ارتباطات پاسارگاد آریان (فناپ) ارائه نمودیم و در طی بهار و تابستان ۱۳۹۵ مقدمات مربوطه شامل مدل بازاریابی، نرخ‌های سود قابل ارائه، رویه مشارکت در طرح و خروج از آن (با هدف ایجاد وبسایت و تسهیلات مربوطه در فضای مجازی) طراحی گردید و در پاییز و زمستان با جلب نظر هیئت مدیره شرکت آغاز طرح رسماً کلید خورد و تا این لحظه با مشارکت اشخاص حقیقی و بویژه حقوقی بیش از ۲۰ میلیارد تومان منابع بر مبنای ظرفیت‌های این ماده قانونی توسط شرکت فناپ جذب گردیده است. در این مقاله گام‌های اجرایی این طرح، مسایل و مشکلات پیرامون آن، سناریوهای جایگزین اجرایی، شیوه‌های بازاریابی مربوطه و در نهایت پیشنهادات تکمیلی جهت استفاده حداکثری از ظرفیت‌های ماده قانونی فوق‌الذکر ارائه شده است.

کلمات کلیدی: تأمین مالی، تأمین مالی جمعی/انبوه، ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها، فناپ تأمین، صندوق سرمایه‌گذاری

### مقدمه

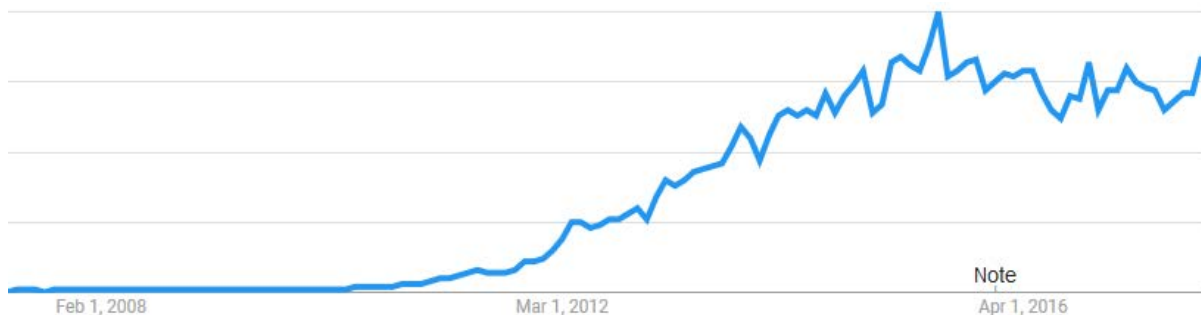
تأمین مالی جمعی/انبوه (Crowdfunding) ابزاری جهت رجوع بی‌واسطه به صاحبان منابع خرد و گاه حتی کلان جهت تأمین نیازمندی‌های مالی شرکت‌های تولیدی و خدماتی است، این مدل تأمین مالی که قدمتی طولانی دارد، به لطف نوآوری‌های رخ داده در دانش مالی و ابزارها و روش‌های تأمین مالی و ترکیب آن با پیشرفت‌های ایجاد شده در حوزه فناوری اطلاعات و همچنین نیازهای مالی مضاعف ایجاد شده بواسطه رشد انفجاری شرکت‌های نوپا و کارآفرین در سطح جهان، طی یک دهه اخیر رشدی نمایی داشته، بگونه‌ای که حتی نهادهای بزرگ جهانی نظیر مجمع جهانی اقتصاد به این مقوله به عنوان یکی از ابعاد حوزه بانکداری سایه (shadow banking)[1] بصورت ویژه توجه نموده‌اند؛ در ایران نیز بصورت ویژه به این مقوله پرداخته شده و حتی چارچوب‌های قانونی مدیریت تأمین مالی جمعی طراحی و تصویب شده است، اما در این مقاله به هیچ‌کدام از موارد ذکر شده پرداخته نمی‌شود، در مقابل سعی می‌شود به مقوله تأمین مالی جمعی از زوایه ظرفیت‌های غیرمستقیم ایجادشده بواسطه ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، پرداخته شود. هم‌اکنون با ابتکار ارائه شده توسط واحد تأمین منابع هلدینگ فناوری اطلاعات و ارتباطات پاسارگاد آریان (فناپ)، استفاده از ظرفیت فوق‌الاشاره در قالب طرحی با نام فناپ تأمین اجرایی شده است.



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲ و ۳ بهمن ۱۳۹۶  
7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems

نوآوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



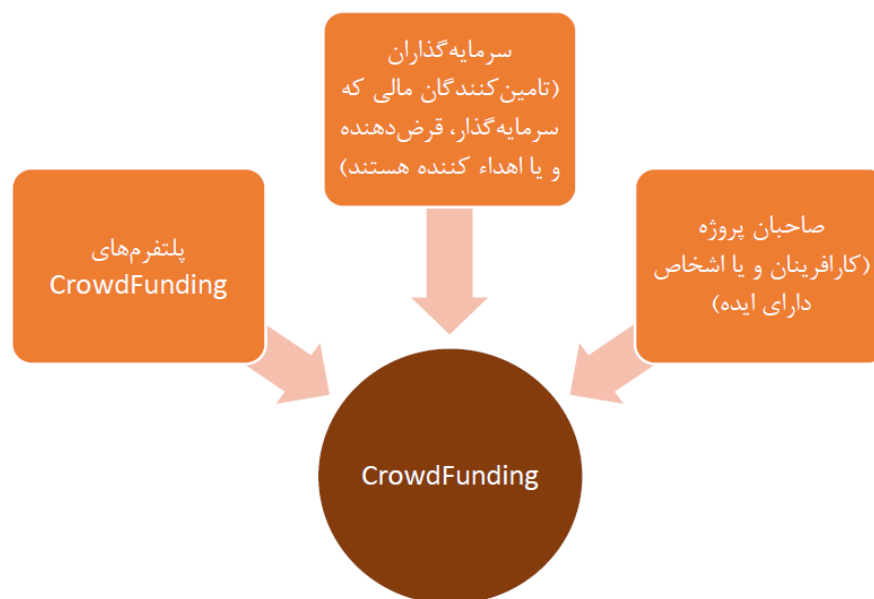
شکل ۱ نمودار فراوانی جستجوی کلید واژه crowd funding در موتور جستجوی گوگل

### تاریخچه و مدل‌های تأمین مالی جمعی

تأمین مالی جمعی یکی از زیرمجموعه‌های مفهوم جمع‌سپاری (Crowdsourcing) است. این مفهوم نیز در کنار تأمین مالی جمعی بسرعت در حال رشد است، در زمان حال یکی از عوامل رشد توسعه این مقوله‌ها، ایجاد و توسعه پارادایم وب ۲ (web 2) است، که در آن به نقش کلیدی کاربران شبکه در تولید و کنترل محتوا توجه زیادی شده است؛ و عملاً در ده سال گذشته موجبات حرکت‌ها و روندهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بسیاری شده است. [2]

طبق یکی از تعاریف:

جمع‌سپاری عبارت است از فعالیت و کاری که پیش از این توسط کارمند و یا تیمی از کارمندان یک شرکت/مجموعه انجام میشد، به صورت اعلان همگانی به تعداد زیاد و غیر تعریف‌شده‌ای از کاربران اینترنتی، برون‌سپاری میشود.



شکل ۲ اجزاء سیستم تأمین مالی جمعی



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج الملی - ۲ و ۳ بهمن ۱۳۹۶  
7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems

نوآوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



به لحاظ تاریخی تأمین مالی جمعی یک شیوه ضعیف تأمین مالی بوده و در گذشته صرفاً در حوزه‌های هنری و ادبی نظیر تأمین مالی چاپ کتاب و برگزاری رویدادهای هنری استفاده می‌شده است، و هنوز هم ذهنیت بسیاری از بزرگان حوزه مالی و سرمایه‌گذاری نیز به این شکل است که از تأمین مالی جمعی بیش از این نمیتوان انتظار داشت. اما عصر اینترنت و تلاقی آن با عصر انفجار استارت‌آپ‌ها و کارآفرینی شکل جدیدی به آن داده است، بگونه‌ای که امروز و در حوزه سرمایه‌گذاری جایگزین (alternative investment) به عنوان یکی از شاخه‌های بانکداری سایه به رسمیت شناخته می‌شود.

طبق آمار شورای جهانی اقتصاد از سال ۲۰۱۰ به این سو تأمین مالی جمعی هر سال نرخ رشدی بیش از ۱۰ درصد داشته است. و در انتهای ۲۰۱۵ حجم بازار آن به ۷۰ میلیارد دلار رسیده است. این رقم بین ۶ نوع اصلی تأمین مالی جمعی تقسیم می‌شود: که در ذیل مختصراً توضیح داده می‌شود [3]:

### تأمین مالی جمعی سهامی (سرمایه‌ای)

این مدل معمولاً توسط کسب و کارها و کارآفرینان کوچک اجرایی می‌شود و کانالی نوین است تا این افراد بتوانند با مدل‌های مشارکت در سود و زیان (عرضه سهام)، منابع مورد نیاز خود را کسب کنند. در این مدل تأمین مالی جمعی به نوعی رقیب و یا مکمل بازار سرمایه و بازار بورس است. این مدل بخاطر محدودیت‌های حقوقی و پیچیدگی‌های اجرایی نسبت به سایر روش‌های تأمین مالی جمعی رشد معتدل تری داشته، اما پیش‌بینی می‌شود سرعت رشد آن در سال‌های آتی بیشتر شود.

### تأمین مالی جمعی پاداش محور

مدلی است که در آن بدنال منابع پراکنده و خرد افراد و تولید بازده برای آنان به فرم پاداش و یا تخفیف در ارایه کالا و خدمات است. در این حوزه عموماً پروژه‌هایی که بدنال تأمین مالی جمعی هستند کوچک بوده و یا به حوزه‌های هنری مرتبط هستند و مدل تأمین مالی آن بیشتر مشابه مدل‌های مبتنی بر وقف و هبه است. اما با این حال از ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ حجم این مدل در دنیا حدوداً چهار برابر شده و از کمتر از ۶۰ میلیون دلار به بیش از ۲,۴ میلیارد دلار رسیده است. این رشد سریع حتی باعث جلب توجه کمیسیون اروپا و وضع مالیات ۲۳ درصدی بر روی پاداش‌های دریافت شده گردیده است. هم اکنون شرکت فناپ در این حوزه نیز یک پلتفرم تأمین مالی جمعی تحت عنوان فاندوران در اختیار دارد. که ده‌ها طرح تأمین مالی مرتبط با انتشار کتاب، کمک به بنیادهای خیریه و کمک به توسعه فناوری‌های توانمندساز معلولین و... را به سرانجام رسانده است.

### تأمین مالی جمعی بدهی محور و وام‌دهی فرد به فرد (Peer to Peer lending یا P2P lending):

در این مدل شرکت‌های تأمین مالی جمعی، بر مبنای پلتفرم‌های ایجاد شده تحت وب شرایطی را فراهم می‌کنند تا اشخاص حقیقی و حقوقی غیر بانکی بتوانند به سایر اشخاص پول قرض دهند که بیشتر آن وام‌های فردی تضمین نشده است، نرخ بهره در اینجا توسط وام‌دهندگان و معمولاً بر مبنای مدل حراج معکوس (reverse auction) تعیین می‌شود، در حراج معکوس رقبا مرتب نرخ‌های خود را پایین‌تر آورده تا در نهایت در یک نرخ قرض گیرنده بالقوه حاضر به اخذ وام گردد. طرح فناپ تأمین نیز عملاً ذیل این مدل قابل تعریف است.

### تأمین مالی جمعی املاک و مستغلات (real estate)

یکی از شش مدل اصلی تأمین مالی جمعی که در ایران نیز جالفتاده و شناخته شده بوده (تحت نام پیش‌فروش) و دارای قدمت زیادی است، تأمین مالی جمعی برای ساخت املاک مسکونی و تجاری است؛ این مدل است که در واقع نسخه و حالت خاصی



از تأمین مالی جمعی سرمایه‌ای است که در آن به جای مشارکت در ایجاد یک کسب و کار، در ایجاد یک ساختمان مسکونی/تجاری/اداری مشارکت جمعی صورت گرفته است.

### تأمین مالی جمعی بر پایه اهدا و وقف

در این مدل که عملاً در قالب فرهنگ وقف و صدقه در کشور قدمت تاریخی و دینی عمیقی دارد، پلتفرم مربوطه برای افراد و پروژه‌ها به دنبال جمع‌آوری منابع از اشخاص خیر و نیکوکار است. معمولاً تأمین مالی جمعی اهدا محور حول حمایت از کارآفرینی اجتماعی و یا طرح‌های تجاری بسیار پرریسک و یا بسیار خاص که توان جذب منابع از سوی فرشتگان کسب و کار و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر را ندارند، شکل می‌گیرد. رشد این حوزه نیز طی چند سال اخیر نمایان بوده و به عنوان نمونه پلتفرم ایندیگوگو سال ۲۰۱۴ از این مسیر توانسته بیش از ۲ میلیارد دلار منابع جذب کند، در حالیکه در سال ۲۰۱۰ این رقم برای پلتفرم مذکور ۴۷۰ میلیون دلار بوده است.

### تأمین مالی جمعی حق الامتیاز (royalty) محور

در میان شش مدل اصلی تأمین مالی جمعی، جدیدترین آنهاست که در آن بدور از مصایب حقوقی و مدیریت واگذاری سهام و از دست رفتن کنترل شرکت، اهدا کننده منابع، در درآمد شرکت و کسب و کار مربوطه شریک می‌شود. این مدل هرچند حجم بسیار پایینی در میان سایر روش‌ها دارد اما با سرعت بالایی در حال رشد است [3].

### طرح فنای تأمین

استفاده از ظرفیت‌های ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها و ایجاد نوعی مدل تأمین مالی جمعی مبتنی بر بدهی در شرکت فنای در قالب طرحی با نام فنای تأمین اجرا گردید، در ذیل ابتدا با ارایه متن کامل ماده قانونی مزبور و در ادامه با شرح اقدامات انجام شده در شرکت فنای نحوه پیاده سازی این مدل تأمین مالی جمعی تشریح خواهد گردید.

**متن ماده ۱۳۸ مکرر به این قرار است:** اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی را در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شوند و برای پرداخت کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.

تبصره ۱- استفاده کننده از معافیت موضوع این ماده تا دو سال نمی‌تواند آورده نقدی را از بنگاه تولیدی خارج کند. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی، اضافه می‌شود.

تبصره ۲- تشخیص تحقق به کارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط است. [4]

ماده قانونی فوق‌الذکر که از ابتدای سال ۹۵ جاری گردیده است به شرکت‌های تولیدی اجازه داده است که عملاً مستقیماً و بی‌نیاز از سیستم بانکی تأمین مالی نموده و معافیت‌های مالیاتی مربوطه (مشابه معافیت مالیاتی سپرده‌های بانکی) نیز به آنها تعلق گیرد. فلذا شرکت‌های مختلف (از جمله شرکت فنای بعنوان یک شرکت تولید کننده نرم‌افزار) بمنظور افزایش دسترسی خود به منابع مالی کم‌هزینه، بدنبال ایجاد طرح و زیرساختی جهت استفاده از فرصت‌های فراهم شده توسط این ماده قانونی بود.

سه نکته مهم ماده فوق عبارت است از الف) قید الزام به تولیدی بودن شرکت، ب) انجام این فرایند در قالب عقود مشارکتی بین طرفین پ) تعیین نوعی جریمه برای خروج آورده قبل از دو سال.



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲۰ و ۳۰ بهمن ۱۳۹۶  
7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems

نواوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



نکات کلیدی در نحوه اجرای طرح با توجه به وضعیت بازار

بصورت بالقوه این امکان وجود دارد تا با کمک این طرح کل منابع حال و آتی مورد نیاز یک شرکت تولیدی تأمین شود، اما لزوم توجه به نحوه بازپرداخت اصل و فرع این منابع جمع‌آوری شده (توجه به اثرات مرکب شدن نرخ سود بر افزایش بیش از حد تعهدات در یک دوره چندساله) و همچنین ایجاد تعادل حجمی/زمانی بین دارایی‌ها و تعهدات (duration matching) بسیار ضروری است.

با توجه به اینکه در این طرح شرکت‌ها به نوعی وارد رقابت با شبکه بانکی در جذب منابع می‌شود، توجه به یکسری از نکات ضروری است:

- ۱- جلب اعتماد اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص پرداخت کامل و بموقع سود و اصل پول و همچنین امکان‌پذیر بودن برداشت منابع بصورت فوری و ظرف چند روز پس از درخواست (در دست داشتن طرح‌های اقتضایی جهت مواجه با شرایط افزایش نرخ و بویژه شرایط بازپرداخت اصل پول)
- ۲- پرداخت سود متناسب با توجه به نرخ‌های بازار پول
- ۳- پرداخت ماهانه سود (با توجه به مدل فعلی کار بانک‌ها)

### گام‌های اصلی اجرای طرح

- ۱- استعلام از ممیزین و حساب‌رسان مالیاتی و سازمان مالیات در خصوص پیاده‌سازی این طرح و تعامل مستمر با آنان.
- ۲- طراحی نمونه قرارداد مشارکت مدنی جهت ارایه به اشخاص حقیقی و حقوقی و انجام سایر استعلامات حقوقی (بویژه تعهدات احتمالی و مشکلاتی که در آینده ممکن است برای شرکت ایجاد شود، چرا که طبق ماده ۱۳۸ باید قرارداد مشارکت منعقد شود، و قرار داد مشارکت ملاحظات خاص خود را (در حوزه شراکت در سود و زیان و...) دارد).
- ۳- ایجاد زیرساخت حسابداری مربوطه (تعریف حساب بانکی، آماده‌سازی‌های نرم‌افزاری، ایجاد سرفصل‌های حسابداری، طراحی کاربرگ محاسبه سود ماهانه برای مشارکت‌کنندگان موجود و جدید در طرح، ایجاد سیستمی جهت پرداخت بموقع سود ماهانه (جدا از سیستم جاری پرداخت‌های شرکت، بعلاوه حساسیت موضوع و حفظ اعتبار شرکت نزد مشارکت‌کنندگان) و... ایجاد زیرساخت مالی مناسب جهت فراهم‌سازی امکان حسابرسی شفاف و جوه تجهیز شده از محل این ماده و جلب نظر ممیزان مالیاتی و حساب‌رسان شرکت و دستیابی به معافیت مالیاتی مربوطه).
- ۴- تهیه طرح مالی برآورد دقیق نیازهای مختلف مالی شرکت و جریانات نقدی قابل ایجاد (در صورت تأمین مالی بموقع طرح‌ها و پروژه‌ها) و برنامه‌ریزی دقیق در خصوص نحوه بازپرداخت اصل و سود منابع جمع‌آوری شده و احیاناً تأمین مالی مربوط به پرداخت سودهای ماهانه (پیش از ارایه هر فرخوان جذب منابع).
- ۵- ایجاد طرح بازاریابی و شیوه‌نامه اجرایی طرح جهت اعلان دو مرحله‌ای (مرحله اول مدیران و اعضای قدیمی و اثرگذار شرکت فناپ با هدف ترویج طرح در سطح مجموعه و همکاران خود و مرحله بعد در سطح کل همکاران) آن (شامل جداول مربوط به نرخ سود قابل پرداخت به مشارکت‌کنندگان (بسته به مبلغ و زمان مراجعه و...)) با هدف جذب منابع از یک طرف و افزایش ضریب ماندگاری اصل و حتی سود این منابع در شرکت (ایجاد مشوق در خصوص سرمایه‌گذاری مجدد سودها) از طرف دیگر.
- ۶- طراحی وبسایت جهت انجام کلیه تعاملات و تراکنش‌های مالی و غیرمالی از طریق اینترنتی و بصورت غیرحضوری

در ذیل بصورت ویژه در ارتباط با بندهای ۵ و ۶ موارد تکمیلی ارایه می‌گردد  
سناریوهای تشویقی و انگیزشی پیشنهادی (پیاده نشده) طرح فناپ تأمین



### نمونه اولیه طرح‌های بازاریابی پیشنهادی

الف) طرح تسریع در جمع‌آوری وجوه: با هدف تشویق افراد در ورود به این طرح از لحاظ روانشناسی نیازمند آرایه مشوق‌ها و مزیت‌هایی هستیم که تاریخ انقضاء دارد (از نظر علمی و تجربی ثابت شده حتی مشوق‌ها و اعلان‌های فاقد هزینه و یا منفعت واقعی و محسوس نیز ناخواسته باعث افزایش توجهات و جلب افراد می‌گردد). در این طرح از ابتدای اجرا، یک سناریو این بود که برای دوره‌های سه ماهه مختلف نرخ سودهای مختلفی پیشنهاد شود، مشابه جدول شماره ۱ (هم در مورد بازه‌های زمانی پرداخت سود و هم نرخ سود مشوق‌هایی پیشنهاد شده است):

بازه زمانی عقد قرارداد مشارکت	نرخ سود اسمی دریافتی توسط سرمایه‌گذار	دوره زمانی پرداخت سود	هزینه فناپ با احتساب مالیات دو طرف
۱۳۹۵/۱۱/۳۰-۱۳۹۵/۹/۱	۲۱٪	ماهانه	۲۲,۵٪
۱۳۹۵/۱/۳۱-۱۳۹۵/۱۱/۱	۲۰,۵٪	ماهانه	۲۱,۷۵٪
۱۳۹۶/۳/۳۱-۱۳۹۶/۲/۱	۲۰٪	سه ماهه	۲۱٪

جدول ۱ نرخ‌های انگیزشی برای تسریع در مشارکت

ب) طرح جمع‌آوری وجوه کلان: در این طرح سناریو دیگر این بود که هر چه منابعی که افراد جهت مشارکت به فناپ ارائه می‌نمایند کلان‌تر باشد، سود پرداختی به مشارکت‌کننده (حقیقی/حقوقی) افزایش یابد (هم ایجاد انگیزه جهت جمع‌آوری منابع بیشتر و هم کاهش هزینه‌های اداری ناشی از مدیریت منابع متعدد و خرد).

حجم آورده توسط مشارکت‌کننده (میلیون ریال)	نرخ سود خالص دریافتی توسط سرمایه‌گذار	دوره زمانی پرداخت سود	هزینه فناپ با احتساب مالیات دو طرف
۱۰-۱۰۰	۱۹,۵٪	ماهانه	۲۰.۲۵٪
۱۰۱-۲۰۰	۲۰٪	ماهانه	۲۱٪
۲۰۱-۳۰۰	۲۰,۵٪	ماهانه	۲۱,۷۵٪
۳۰۱-۵۰۰	۲۱٪	ماهانه	۲۲,۵٪
+۵۰۱	۲۱,۵٪	ماهانه	۲۳,۲۵٪

جدول ۲ نرخ‌های انگیزشی برای حجم‌های بالای مشارکت



پ) مدل ترکیبی و ارایه نرخ بر مبنای حجم و زمان ورود به طرح.

زمان مراجعه جهت آغاز مشارکت			حجم آورده توسط مشارکت کننده
ماه سوم آغاز طرح	ماه دوم آغاز طرح	ماه اول آغاز طرح	
۱۹,۰٪	۱۹,۲۵٪	۱۹,۵٪	۱۰-۱۰۰
۱۹,۰٪	۱۹,۵٪	۲۰٪	۱۰۱-۲۰۰
۱۹,۵٪	۲۰,۰٪	۲۰,۵٪	۲۰۱-۳۰۰
۲۰٪	۲۰,۵٪	۲۱٪	۳۰۱-۵۰۰
۲۰,۵٪	۲۱,۰٪	۲۱,۵٪	<۵۰۱

جدول ۳ ماتریس نرخ های انگیزشی بر مبنای حجم/زمان مشارکت در طرح فناپ تأمین

ت) قرعه‌کشی و ارایه پاداش‌های غیرمالی (توجه به مفهوم اقتصاد رفتاری) به مشارکت‌کنندگان در طرح: بعنوان نمونه با توجه به قرارداد فناپ با فدراسیون فوتبال، در قسمت VIP استادیوم آزادی (که بصورت عادی نیمکت‌های آن قابل خریداری نیست)، برای کل بازی‌های فصل چند نیمکت در اختیار شرکت فناپ قرارداد شده بود که صحبت‌های جهت قرعه‌کشی این جایگاه‌ها (برای بازی‌های مختلف لیگ برتر) بین مشارکت‌کنندگان در طرح فناپ تأمین انجام گرفت.

سناریوهای تشویقی و انگیزشی پیاده شده در طرح فناپ تأمین

الف) جذب هزینه‌های مالیاتی ناشی از تفاوت نرخ طرح فناپ تأمین با نرخ سود عقود مشارکتی طبق ماده ۱۳۸ مکرر، نرخ سود بالاتر از عقود مشارکتی (۱۸٪) مشمول مالیات خواهد شد، شرکت فناپ تمایل دارد که عملاً مالیات تحمیل شده به سمت سرمایه‌گذار را خود متقبل شده و نرخ سود خالص دریافتی توسط وی (پس از کسر مالیات را) به او پرداخت نموده و پس از ارایه اظهارنامه مالیاتی و... فناپ به نمایندگی از وی مالیات را پرداخت نماید. در واقع عملاً فناپ مالیات ۵۰٪ می‌پردازد و نه ۲۵٪، (با در نظر گرفتن نرخ مالیات ۲۵٪ برای هر طرف). از اینرو نرخ هزینه موثر نهایی فناپ برابر است با سود موثر دریافتی سرمایه‌گذار بعلاوه مالیات پرداختی شرکت فناپ (۵۰ درصد مابه‌التفاوت سود عقود مشارکتی و مبلغ اسمی سودپرداختی توسط فناپ)، یعنی در هنگام پرداخت سود ۲۱٪ نرخ موثر فناپ عبارت است از:  $(.۲۱) + (.۱۸) = .۲۲,۵$

ب) ارایه نرخ‌های جذاب برای مشارکت حتی مشارکت‌های کوتاه‌مدت و زیریکسال

همانگونه که در متن قانون بصورت مشخص بیان شده است، حداقل بازه زمانی مشارکت دو ساله است، اما شرکت فناپ بمنظور جلب مشارکت حداکثری افراد، این فرصت را در اختیار مشارکت‌کنندگان قرار داد تا در صورت نیاز به منابع خود، بتوانند با یک نرخ شکست مناسب منابع خود را بازپس گرفته و همچنین درگیر هزینه‌های مالیاتی مربوطه نیز نگردند (فناپ این هزینه‌ها را جذب خواهد نمود).

در جدول شماره ۴ نرخ شکست پیشنهادی فناپ ارایه می‌گردد:



لازم به ذکر است پس از اینکه اجرای طرح‌های بازاریابی بر مبنای حجم و زمان ورود به طرح متوقف گردید، نرخ سود سالانه ۲۲ درصد بصورت یکسان برای کلیه کسانی که در طرح مشارکت نموده اند مصوب گردید (پس از کاهش نرخ سود بانکی در تابستان ۹۶ این نرخ به عدد ۱۸ درصد کاهش پیدا نمود)

نرخ سود در سال	طبقه‌بندی مدت - ماه
۲۲٪	۲۴ ماه
۲۱,۵٪	۲۱ تا ۲۴
۲۱٪	۱۸ تا ۲۱
۲۰,۵٪	۱۵ تا ۱۸
۲۰,۰٪	۱۲ تا ۱۵
۱۹,۵٪	۹ تا ۱۲
۱۹,۰٪	۶ تا ۹
۱۸,۵٪	۳ تا ۶
۱۸,۰٪	کمتر از ۳ ماه

جدول ۴ نرخ‌های شکست طرح فناپ تأمین

پ) ارایه پاداش‌های بازاریابی به پرسنل و کسانی که بتوانند منابع سایر اشخاص حقیقی و حقوقی را درگیر این طرح کنند.

در رابطه با بحث پاداش بازاریابی مدلی نسبتاً پیچیده ارایه شد که برای جلوگیری از اطاله کلام ارایه نمی‌گردد، بصورت خلاصه بر مبنای این مدل عملاً نرخ موثر هزینه بازاریابی برای شرکت فناپ (قابل پرداخت به کسانی که بیش از ۲۰۰ میلیون تومان منابع برای این طرح جذب کنند) حدود سالانه ۱,۱ درصد (تا زمان باقی ماندن منابع جذب شده در فناپ) می‌گردد.





هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲ و ۳ بهمن ۱۳۹۶  
7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems

نوآوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



## سامانه فناپ تأمین

با هدف اجرای طرح بصورت ساده، کم‌هزینه و در مقیاس وسیع، طرح بر بستر اینترنت (ویژه مشارکت‌کنندگان حقیقی) اجرا گردید که بدین منظور سایتی به آدرس TAMIN.FANAP.COM ایجاد شد.

ثبت نام در فناپ تأمین

دریافت گواهی‌نامه

متن قرارداد مشارکت مدنی

تماس با ما

طرح مشکلات

نکات مهم

معرفی فناپ

صفحه اصلی



## مزایای طرح:

- ۱- بلندمدت تر از طرح های سپرده گذاری بانکی ۲- دارای نرخ شکست سود کمتر از سیستم بانکی ۳- تعلق مزایای طرح (نرخ سود بالا و نرخ شکست پایین) به سپرده های غیر کلان (بر خلاف سیستم بانکی)

## فناپ - تأمین

### مقدمه

فناپ به عنوان یکی از پیشگامان حوزه تأمین مالی جمعی در ایران اینک قصد دارد در قالب طرح فناپ تأمین و بر بستر ظرفیت ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها، منابع مالی طرح‌های توسعه‌ای خود را در فرآیندی مشارکتی با کمک همکاران تأمین نماید.

### شکل ۱ تصویر صفحه اول وبسایت طرح فناپ تأمین



بمنظور اجرای عملی طرح مذکور (همانگونه که پیش از این بیان شد) یک مدل قرارداد مشارکت مدنی توسط مشاور حقوقی شرکت فناپ طراحی گردید، همانگونه که در تصویر شماره ۳ مشخص است، در داخل وبسایت لینکی جهت مشاهده متن قرارداد مشارکت مدنی قرارداد شده است.

گام اول) موافقت با مفاد قرارداد: افرادی که قصد مشارکت در این طرح را دارند پس از مطالعه قرارداد و همچنین مطالعه لینک مربوط به نکات مهم مربوط به فرآیند ثبت نام و فرآیند خروج از طرح و... به صفحه ثبت نام در طرح فناپ تأمین رفته و در آنجا جهت ورود به فاز ثبت نام عملی در طرح، قرارداد مزبور را بصورت مجازی مورد تأیید قرارداد (نوعی امضای دیجیتالی) تا وارد مراحل بعد شوند

گام دوم) تکمیل اطلاعات شخصی: در مراحل بعد با مشخص نمودن معرف خود (از مین همکاران رسمی فناپ) و همچنین وارد نمودن دقیق مشخصات فردی (بمنظور تطبیق هر چه بیشتر با مقررات پول شویی) و آپلود نمودن اسکن شده کارت ملی و صفحه اول شناسنامه وارد مرحله تعیین مبلغ مشارکت و نوع پرداخت آن (آنلاین و یا از طریق شعب) می‌شوند.

گام سوم) در این گام شخص پس از تعیین مبلغ مورد نظر خود در صورت انتخاب روش پرداخت آنلاین به درگاه الکترونیکی ایجاد شده برای این امر ارجاع داده شده تا مبلغ مورد مدنظر خود را واریز نماید. پس از تکمیل فرآیند پرداخت و بازگشت به صفحه سایت، یک کد یکتا ایجاد میشود که شخص از طریق آن و در لینک دریافت گواهی‌نامه، میتواند تصویر گواهی‌نامه و قرارداد خود را دریافت نماید. افرادی نیز که از طریق شعب بانک پاسارگاد و به حساب بانکی اعلام شده در سایت مبلغی واریز



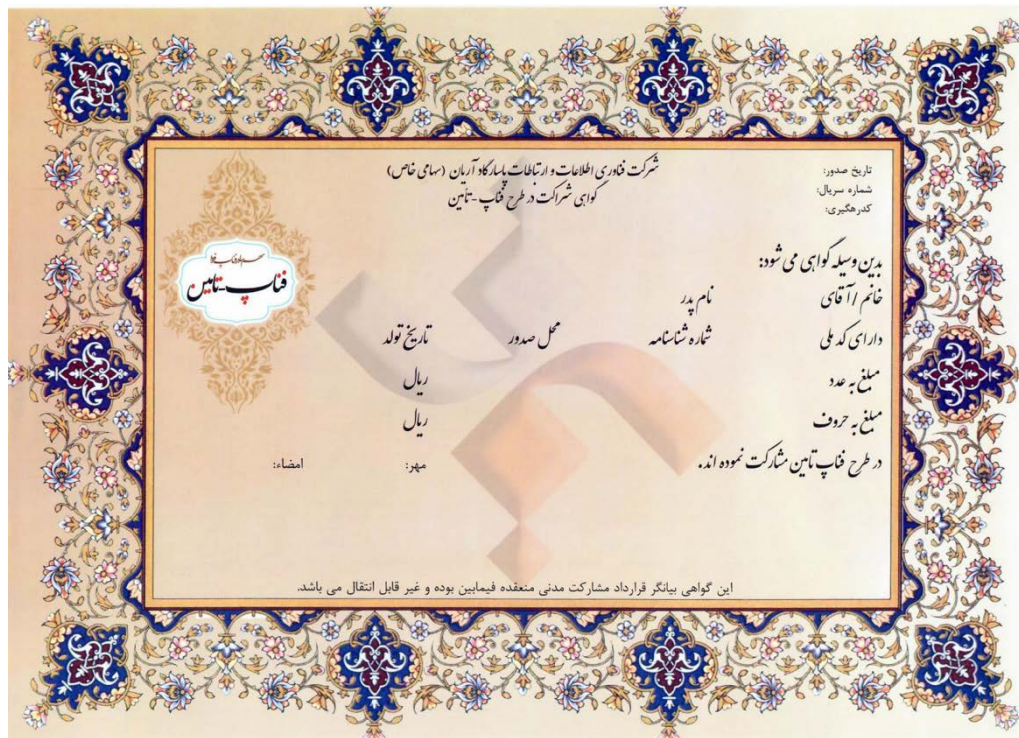
نموده‌اند باید تصویر فیش واریزی خود را اسکن و بارگزاری نمایند، پس از تأیید صحت پرداخت (ظرف حداکثر سه روز کاری) اطلاع رسانی انجام می‌گیرد.  
سایر نکات مهم در مورد نحوه اجرای طرح فناپ تأمین:

۱- مبلغ مشارکت: به منظور جلب نظر هر چه بیشتر کارکنان شرکت، اعلام گردید کارکنان عضو خانواده فناپ با حداقل ۵۰ میلیون ریال و سایر اشخاص با حداقل ۲۰۰ میلیون ریال امکان مشارکت در طرح را دارا هستند (در صورت عدم رعایت این نکات وبسایت امکان تکمیل فرآیند مشارکت را نخواهد داد)، همچنین بمنظور سهولت بیشتر فرآیندهای اجرایی مبالغ بالاتر صرفاً با مضرب ۱ میلیون ریال قابل قبول است تا از درگیر شدن واحد مالی شرکت با مبالغ خرد جلوگیری شود. همچنین افرادی که قبلاً در این طرح ثبت نام کرده اند برای دفعات بعدی ثبت نام طبیعتاً به جز محدودیت مربوط به رند بودن پرداخت‌ها (مضربی از یک میلیون ریال) مشمول محدودیت دیگری نخواهند بود

۲- شیوه اطلاع رسانی: پس از تکمیل ثبت نام از طریق پرداخت اینترنتی و یا پس از تأیید پرداخت‌ها توسط ادمین سایت (در پرداخت‌های غیر اینترنتی) اس ام اسی برای فرد ارسال می‌شود که در آن نام، مبلغ و شماره سریال قرارداد و گواهی سرمایه‌گذاری آن‌ها (تولید شده توسط نرم‌افزار تعبیه شده در سایت) درج شده است.

۳- ارسال اصل گواهی سرمایه‌گذاری: بمنظور افزایش اطمینان خاطر افراد و همچنین رعایت برخی الزامات بازاریابی، گواهی سرمایه‌گذاری بصورت پرینت شده بر روی یک برگه زیبا با هلگرام، مهر برجسته و امضای مدیرعامل شرکت فناپ برای اشخاص مشارکت کننده در طرح ارسال می‌شود.

۴- هر چند بصورت اینترنتی امکان ثبت نام در طرح فناپ تأمین وجود دارد اما بواسطه برخی ملاحظات امنیتی و ... خروج از طرح فناپ تأمین مستلزم مراجعه حضوری به دفتر مرکزی شرکت و تحویل اصل گواهی سرمایه‌گذاری است.



شکل ۲ نمونه گواهی سرمایه‌گذاری طرح فناپ تأمین



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲۰۲۰ بهمن ۱۳۹۶  
**7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems**

نوآوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



## کاربرد جانبی طرح فناپ تأمین

### تسویه مطالبات

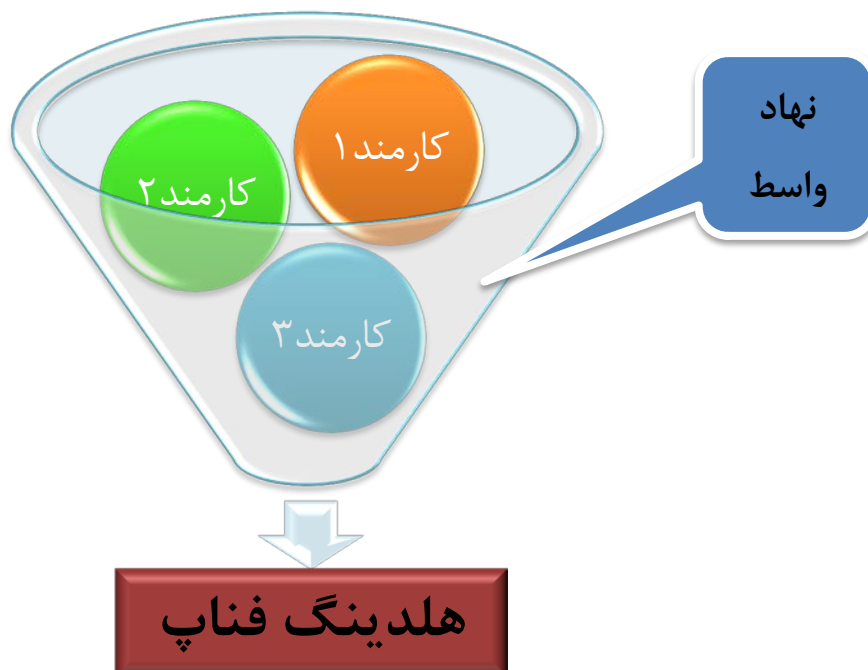
در راستای تکمیل و استفاده حداکثری از ابتکار فوق‌الذکر، شرکت فناپ طی چند ماه اخیر و به صورت موردی به جای تسویه نقدی بدهی‌ها و حساب‌های پرداختی خود، برگه‌های مشارکت در طرح فناپ تأمین در اختیار طلبکاران خود قرار داده و این افراد ماهانه مشابه سایر شرکت‌کنندگان در طرح سود دریافت می‌کنند، البته در مورد این اشخاص بر خلاف سایرین این شرط قید شده که نمیتوانند در یک بازه زمانی خاص به شرکت مراجعه و اوراق خود را ابطال و اصل پول را از شرکت دریافت کنند، این رویکرد فناپ مشابه نحوه مواجه دولت با پیمانکاران خود و اعطای اوراق اخزا و سخاب در برابر مطالبات آنها است، تنها تفاوت در نبود بازار سازمان‌یافته خرید و فروش این اوراق (بخاطر حجم و مقیاس پایین آن) است، البته به صورت غیرسازمان یافته تمهیداتی بمنظور ایجاد سازوکار مذاکره محور (فروش اوراق غیر نقدشونده طرح فناپ تأمین بر مبنای نرخ‌های توافقی و با هدف جلوگیری از خروج منابع از شرکت) انجام گرفته است.

### اتصال به سپرده‌گذاران بزرگ بانک پاسارگاد

از آنجا که قسمت قابل توجهی از تأمین مالی شرکت فناپ از طریق بانک پاسارگاد انجام می‌گیرد، در سطح بانک صحبت‌های مبنی بر هدایت مستقیم برخی سپرده‌گذاران خود به سمت طرح فناپ تأمین مطرح شده است که البته تا این لحظه هنوز اجرایی نگردیده است.

### سناریو تکمیلی طرح فناپ تأمین: مدیریت منابع با استفاده از ایجاد نهاد واسط

بزرگترین مانع سر راه تبدیل ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها به زیربنای یک مدل تأمین مالی جمعی کامل محدودیت مربوط به نگهداشت منابع بمدت دو سال در شرکت تولیدی و جریمه‌های مرتبط با خروج زودهنگام منابع است، یک سناریو برای رفع این مشکل که در شرکت فناپ مطرح نمودیم، ایجاد یک موسسه تحت نام صندوق رفاه کارکنان است، این موسسه هم با هدف تجهیز منابع خرد پرسنل و سرمایه‌گذاری آن به قصد انتفاع آنان و هم تبدیل شدن به یک نهاد واسط و جایگزین مشارکت مستقیم کارکنان در تأمین مالی شرکت فناپ (ذیل ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها) می‌تواند شکل گیرد، در این حالت پس از جمع‌آوری منابع و تخصیص آن به شرکت فناپ (ذیل ماده فوق‌الذکر) در صورتیکه یکی از کارکنان مجبور به پس گرفتن سهم مشارکت خود میشود، بدون هر نوع ثبت حسابداری مربوطه به خروج منابع از شرکت فناپ (که بالقوه میتواند هزینه مالیاتی برای فرد و شرکت به بار آورد)، موسسه مذکور از محل سایر منابع خود پرداخت‌های لازم را به فرد مزبور خواهد داد.



### پیشنهاداتی جهت افزایش ظرفیت‌های ماده ۱۳۸

همانگونه که مشاهده می‌شود این ماده امکان رجوع مستقیم به اشخاص حقوقی و حتی حقیقی جهت تأمین مالی بر مبنای عقود مشارکتی را ایجاد می‌کند، لذا به نظر می‌رسد استفاده از ظرفیت‌های این ماده جهت توسعه هرچه بیشتر تأمین مالی جمعی بایستی مورد توجه نهادهای درگیر در بحث قانونمندی‌سازی این حوزه (نظیر وزارت رفاه و شرکت فرابورس ایران) قرار گیرد، لذا پیشنهاد می‌گردد تعامل سازنده‌ای بین نهادهای قانون‌گذار و سازمان امور مالیاتی در این خصوص برقرار شود. در ادامه و جهت رشد هر چه بیشتر استفاده از ظرفیت‌های این ماده و رفع هر چه بیشتر تنگنای اعتباری در سطح کشور پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد.

**الف) توسعه نظامند این طرح در سایر شرکت‌های تولیدی:** در این مدل شرکت‌ها با ایجاد زیرساخت‌های لازم در فضای مجازی (وبسایت جهت ثبت نام و درگاه اینترنتی جهت پرداخت و سایر اجزاء ضروری) و همچنین در داخل واحد مالی و حسابداری خود در وهله نخست به سراغ همکاران و خانواده‌ها و بستگان آن‌ها می‌روند، مزیت این طرح سرعت دسترسی به منابع در عین ایجاد یک نوع محدودیت خودخواسته (بویژه در ابتدای کار) است!

**ب) ترکیب ظرفیت‌های ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها با آیین‌نامه ۶۰ بیمه مرکزی:** آیین‌نامه شماره ۶۰ بیمه مرکزی چارچوب سرمایه‌گذاری منابع و ذخایر شرکت‌های بیمه را روشن نموده است، رجوع به شرکت‌های بیمه و ایجاد مدلی جهت ترکیب ظرفیت‌های قانونی ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها بمنظور هدایت مستقیم قسمتی از منابع صنعت

<sup>۱</sup> با توجه به محدود بودن تعداد شرکت‌کنندگان در این طرح در صورت اجرای آن بصورت ساده و محدود و همچنین نزدیک بودن این افراد به یکدیگر (به عنوان همکار)، ریسک تمرکز تا حدی با این طرح همراه بوده و عملاً متنوع‌سازی در حد سیستم بانکی انجام نشده است، لذا همواره ریسک عدم تعادل در ورود و خروج منابع وجود دارد. از طرف دیگر به عنوان مثال، با توجه به اینکه متاسفانه طی چنددهه اخیر حرکت‌های ناگهانی در بخش‌های مختلف اقتصادی همواره وجود داشته است، این امکان وجود دارد با حرکت ناگهانی بخش مسکن و یا دلار و طلا، تقاضا برای خروج منابع زیاد شود.



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲۰۲۳ بهمن ۱۳۹۶  
7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems

نوآوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



بیمه به سمت شرکت‌های تولید (به جای بانک‌ها) باعث افزایش اثرگذاری این ماده قانون مالیات‌های مستقیم می‌گردد. در این حوزه لازم است بیمه مرکزی ورود نموده و نسبت به آگاه‌سازی و تشویق شرکت‌های بیمه اقدامات موثری انجام دهد.

**نکته:** هلدینگ فناپ پس از کار کارشناسی ۷ ماهه و جلب موافقت هیئت مدیره، هم اکنون استفاده از ظرفیت‌های قانونی ماده ۱۳۸ مکرر در ارتباط با بند ب را آغاز نموده است و از این مسیر موفق به جذب منابع نیز شده است.

**پ) ایجاد صندوق‌های ویژه در بانک‌ها برای شرکت‌های متقاضی و مدیریت فرآیند استفاده از مزایای این ماده برای شرکت‌های مختلف و همچنین سرمایه‌گذاران درگیر.**

این صندوق‌ها به صورت شفاف و مستقل (همچون یک شخص حقوقی) در داخل بانک‌ها شکل گرفته و وظیفه آن هدایت منابع افراد متمایل به استفاده از ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌ها به سمت شرکت‌های متقاضی است؛ در اینجا بانک در وهله اول نقش تسهیلگر و در وهله بعد (از طریق متنوع‌سازی و یا ارایه تضامین) در نقش بیمه‌گر منابع ظاهر می‌شود، بویژه در مواردی که بحث تنوع‌سازی مطرح نبوده و اشخاص تمایل دارند منابع خود را مشخصاً به یک شرکت یا صنعت تولیدی خاص تزریق کنند.

#### مزایای ایجاد صندوق ماده ۱۳۸ در بانک‌ها

- رهایی از برخی نظارت‌های بانک مرکزی بویژه نرخ ذخیره قانونی و هزینه‌های ناشی از آن (که منجر به افزایش قیمت پول می‌گردد)
- امکان ارایه سودهای جذاب‌تر به مشتریان
- افزایش انعطاف عمل بانک بواسطه عدم ارتباط مستقیم با دو طرف (سپرده‌گذار و شرکت تولیدی). امکان ارایه بسته‌های متنوع سرمایه‌گذاری با کمک شرکت‌های متقاضی (نظیر امکان تبدیل قرارداد مشارکت مدنی به سهام شرکت و...)
- این طرح مثل یک اختیار واقعی (real option) برای بانک‌ها و مشتریان آن بوده و اگر تمایلی در کار نباشد، مشتریان همچنان میتوانند از خدمات سنتی این بانک استفاده نمایند، لذا عملاً باعث کاهش درآمدها و مشتریان بانک نمیشود، صرفاً زمینه‌سازی ایجاد آن، هزینه‌هایی را بدنبال خواهد داشت که در مقابل منافع بالقوه حاصله، ناچیز است. (بخصوص آنکه این طرح به آشتی هر چه بیشتر افراد بدبین به سیستم بانکی (به علت ربوی دانستن ماهیت فعالیت‌های شبکه بانکی) با آن کمک می‌نماید).
- علاوه بر تسهیلگری اجرای این طرح از طریق تضامین و یا ایجاد پل بین طرفین عرضه و تقاضا، بانک‌ها می‌توانند با تشکیل صندوق در داخل خود (مشابه صندوق‌های سرمایه‌گذاری و قرض‌الحسنه و... که در داخل بسیاری از بانک‌ها شکل می‌گیرد) این فرآیند را بصورت غیرمستقیم مدیریت کنند، به این معنی که افراد منابع خود را داخل این صندوق قرارداد، و صندوق مزبور به نمایندگی از افراد منابع آن‌ها را در اختیار شرکت‌های مختلف قرار می‌دهد (متنوع‌سازی و کاهش ریسک صاحبان سرمایه).

#### ت) تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری ویژه ماده ۱۳۸ در بازار سرمایه

در صفحات قبل اشاره شد که یکی از سناریوهای تکمیلی پیشنهادی برای این طرح که هنوز اجرایی نگردیده است، ایجاد یک نوع نهاد واسط است تا از طریق آن مراحل اجرایی کار تسهیل گردد (به جای اینکه تک‌تک اشخاص با فناپ وارد عقد مشارکت مدنی شوند، این نهاد واسط با تجمیع منابع و به نمایندگی از طرف همه در قالب یک یا چند قرارداد وارد عقد مشارکت مدنی با شرکت فناپ می‌گردد) در اینجا مدل تعمیم یافته این سناریو پیشنهاد می‌گردد و آن تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری تخصصی مرتبط با ماده ۱۳۸ مکرر است. این صندوق‌ها توسط شرکت‌های تأمین سرمایه و یا



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲ و ۳ بهمن ۱۳۹۶  
7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems

نواوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



شرکت‌های تولیدی بزرگ (بویژه هلدینگ‌ها) و در چارچوب این ماده شکل گرفته و با تجهیز منابع از افراد و صدور گواهی سرمایه‌گذاری، منابع را جمع‌آوری و بی‌واسطه در اختیار شرکت‌های مختلف (از جمله شرکت‌های زیرمجموعه و وابسته به خود) قرار می‌دهند (سرمایه‌گذاران نیز هر زمان که نیازمند پول خود باشند با فروش واحدهای سرمایه‌گذاریشان در بازار می‌توانند به نقدشوندگی دست یافته و محدودیت دوساله قانون مشکل خاصی برای آن‌ها ایجاد نمی‌کند). این اقدام عملاً باعث میشود نقش صندوق‌های سرمایه‌گذاری به عنوان رقیب نظام بانکی (مشابه همان چیزی که هم‌اکنون در کشورهای غربی بویژه آمریکا و انگلیس وجود داشته و از آن تحت عنوان بانکداری سایه (shadow banking) از آن یاد می‌شود) تقویت شده و با توجه به ساختار ساده و کم حجم این صندوق‌ها (بر خلاف ساختار پیچیده و پر هزینه شبکه بانکی) عملاً کارایی منابع پولی کشور بالا خواهد رفت.

ث) مجاز نمودن صندوق‌های سرمایه‌گذاری جهت سرمایه‌گذاری قسمتی از منابع خود در قالب این طرح: در اینجا با تغییر در دستورالعمل‌ها و امیدنامه‌های سازمان بورس در خصوص صندوق‌های مشترک سرمایه‌گذاری، بویژه صندوق‌های با درآمد ثابت، میتوان به این صندوق‌ها اختیار داد بمنظور کسب بازده بالاتر و تنوع‌سازی بیشتر، علاوه بر سرمایه‌گذاری منابع خود در سهام، اوراق بدهی و یا سپرده‌های بانکی، قسمتی از منابع خود را در قالب عقود مشارکتی (ذیل ماده ۱۳۸ مکرر) در اختیار شرکت‌های تولیدی قرارداده و کسب بازده نمایند.

### پیشنهادات تکمیلی در حوزه تأمین مالی جمعی

همانگونه که در ابتدای مقاله عنوان شد در دنیا شش مدل اصلی تأمین مالی جمعی شناخته شده است، جا دارد حد فاصل دو مدل بدهی محور و وقف (هدا) محور، یک مدل قرض الحسنه محور پیاده‌سازی و اجرایی گردد، این مدل تأمین مالی جمعی به تنهایی میتواند منابع عظیمی را به جریان بیاندازد بویژه اگر دو موضوع را مدنظر قرار دهد:

الف) شفافیت و دقت در فرآیند دریافت منابع تا پرداخت آن به اشخاص نیازمند، دقت به این معنی که منابع را بدرستی در اختیار اشخاص نیازمند قرار دهد و شفافیت به این معنی که توسط افراد قرض دهنده کل فرآیند قابل نظارت و به نوعی حسابرسی باشد به گونه‌ای که این افراد و همچنین نهادهای ناظر مطمئن شوند این منابع در مسیر خدایسندانه قرض الحسنه به درستی جریان یافته است.

ب) ارایه مدل‌های مختلف قرض الحسنه: در اینجا گستره‌ای از پیشنهادات قابل ارایه است، که در این مختصر صرفاً جهت طرح موضوع چند مثال آن ذکر می‌گردد:

۱) قرض الحسنه طلا: در این مدل قرض دهنده مقدار مشخصی طلا (سکه، شمش و...) و یا معادل قیمت روز آن را از طریق پلتفرم مربوطه به قرض دهنده منتقل نموده و وی نیز متعهد می‌گردد در انتها و هنگام بازپرداخت قرض خود، طلا و یا معادل ارزش روز آن ریال به قرض دهنده بازپرداخت کند.

۲) استفاده از منابع جمع‌آوری شده جهت ساخت واحدهای مسکونی و سپس واگذاری این واحدها در قالب عقد قرض الحسنه به افراد نیازمند، در اینجا عملاً منابع و پول شخص قرض دهنده (بمنظور جلوگیری از کاهش ارزش آن) به واحد مسکونی تبدیل میشود.

۳) در تکمیل بند قبل، جمع‌آوری منابع غیرنقدی (انواع اموال و دارایی‌ها مانند ملک و...) و واگذاری موقت این اموال و دارایی‌ها به افراد نیازمند.



هفتمین همایش سالانه  
بانکداری الکترونیک  
و نظام‌های پرداخت

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۲۰۲۰ بهمن ۱۳۹۶  
**7th Annual Conference  
on Electronic Banking  
and Payment Systems**

نوآوری، بازیگران جدید و کارایی در کسب و کار مالی



## جمع‌بندی

امروزه تأمین مالی جمعی مهمتر از آن است که توسط کارآفرینان فعالین اقتصادی، نهادهای صنفی و ... نادیده گرفته شود، تأمین مالی جمعی علاوه بر افزایش تنوع و انعطاف در روش‌ها تجهیز منابع، میتواند بصورت مستقیم و غیرمستقیم (از طریق افزایش رقابت با شبکه بانکی) باعث افزایش بهره‌وری در منابع پولی کشور و کاهش نرخ‌های سود و همچنین زمینه‌ساز گردش بیشتر و کارا تر نقدینگی موجود در کشور گردد. لذا ضروری است با اصلاح مقررات و قوانین بویژه در ارتباط با شبکه بانکی و سازمان بورس، زمینه افزایش استفاده از ظرفیت‌های بالقوه مرتبط با تأمین مالی جمعی فراهم شود. همچنین طرح فناپ تأمین نیز تجربه نسبتاً موفقی در این خصوص است و لازم است نهادهای مسول زمینه را جهت انتقال تجارب مربوطه به سایر شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی فراهم نمایند.

## منابع:

1- World Economic Forum, Alternative Investments 2020: The Future of Alternative Investments, 2015

۲- زمانی، مسعود؛ تحلیل مدل‌های جمع‌سپاری و ارائه مدل پیشنهادی بومی‌سازی شده برای تأمین مالی جمعی، معاونت توسعه کسب و کار فناپ، ۱۳۹۴

3- World Economic Forum, Alternative Investments 2020: The Future of Capital for Entrepreneurs and SMEs ,2016

۴- مجلس شورای اسلامی، قانون مالیات‌ها مستقیم، اصلاحیه ۱۳۹۴/۴/۳۱